

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLOMOUCI

Filozofická fakulta

**Ekonomická komparace klasické a lesní mateřské
školy**

Bakalářská práce

Autor: Gabriela Švecová

Vedoucí práce: Ing. & Ing. Lucie Sára Závodná, Ph.D.

Olomouc 2017

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLOMOUCI

Filozofická fakulta

**Ekonomická komparace klasické a lesní mateřské
školy**

Bakalářská práce

Autor: Gabriela Švecová

Vedoucí práce: Ing. & Ing. Lucie Sára Závodná, Ph.D.

Olomouc 2017

Podklad pro zadání BAKALÁŘSKÉ práce studenta

PŘEDKLÁDÁ:	ADRESA	OSOBNÍ ČÍSLO
ŠVECOVÁ Gabriela	Bouzov 19, Bouzov	F13644

TÉMA ČESKY:

Ekonomická komparace klasické a lesní mateřské školy

NÁZEV ANGLICKY:

Economic comparison of classical and forest kindergarden

VEDOUCÍ PRÁCE:

Ing. Lucie Sára Závodná, Ph.D. - KAE

ZÁSADY PRO VYPRACOVÁNÍ:

- 1) Vymezte téma mateřských a lesních školek v České republice.
- 2) Analyzujte hospodaření lesních a mateřských školek.
- 3) Popište ekonomiku lesních školek ekonomiku mateřských školek.
- 4) Z analýz vyvoďte závěr.

SEZNAM DOPORUČENÉ LITERATURY:

KALOUDA, František. Ekonomická analýza: základní pojmy a příklady. 2., přeprac. vyd. Brno: Vysoké učení technické, 1993, ISBN 80-214-0527-9.

PEŠTÁLOVÁ, Lenka. Školský zákon: zákon č. 561/2004 Sb. o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání: stav k 1.1.2010. 2., přeprac. vyd. Třinec: RESK, 2010, ISBN 978-80-904324-1-3

SYSLOVÁ, Zora a Vladimíra HORNÁČKOVÁ. Jak úspěšně řídit mateřskou školu. Vyd. 1. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2012, ISBN 978-80-7357-976-0.

VOŠAHLÍKOVÁ, Tereza. Ekoškoly a lesní mateřské školy: praktický manuál pro aktivní rodiče, pedagogy a zřizovatele mateřských škol. 2., aktualiz. vyd. Praha: Ministerstvo životního prostředí, 2012, ISBN 978-80-7212-593-7

Zákon č. 561/2004 Sb. Zákon o předškolním, základním středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon)

Podpis studenta:

Švecová Gabriela

Datum:

27.4.2015

Podpis vedoucího práce:

Závodná

Datum:

27.4.2015

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že svou bakalářskou práci na téma „Ekonomická komparace mateřských škol a lesních mateřských škol“ jsem vypracovala samostatně pod odborným dohledem vedoucího bakalářské práce. Všechny využití zdroje jsou citovány v práci a uvedeny v seznamu literatury na konci práce.

V Bouzově, dne 22. 03. 2017

.....

Poděkování

Touto formou bych ráda poděkovala paní Ing. & Ing. Lucii Sáře Závodné, Ph.D. za odborné vedení bakalářské práce a za velmi cenné rady při jejím zpracování. Dále chci poděkovat panu Mgr. et Bc. Dušanu Tejkalovi, za přínosné rady, které mi daly vodítko při zpracování této bakalářské práce.

Obsah

Úvod.....	8
Předškolní vzdělávání	10
Lesní mateřské školy.....	12
Obecné informace.....	12
Asociace lesních MŠ.....	16
Orientační průběh dne.....	18
Bezpečnostní pravidla	19
Legislativa LMŠ	20
Vstup do rejstříku MŠMT	22
Příspěvek pro LMŠ od státu na rok 2017.....	23
Standarty kvality.....	24
Procedurální standarty	24
Personální standarty	25
Provozní standarty	25
Historie	27
Historie lesních mateřských škol v České republice.....	28
Ekonomika.....	29
„Školkovné“	29
Další financování	31
Klasická mateřská škola	32
Obecné informace.....	32
Orientační průběh dne.....	33
Organizace	34
Vzdělávací oblasti.....	35
První vzdělávací oblast	35
Druhá vzdělávací oblast.....	35
Třetí vzdělávací oblast	36
Čtvrtá vzdělávací oblast.....	36
Pátá vzdělávací oblast	36
Plat.....	38
Ekonomická komparace	40

Komparace nákladů a výnosů	42
Náklady klasické mateřské školy	42
Výnosy klasické mateřské školy.....	42
Náklady lesní mateřské školy	43
Výnosy lesní mateřské školy	43
Obrázek č. 7 – zázemí LMSŠ	44
Komparace nákladů v obou typech mateřských škol	45
Komparace výnosů v obou typech mateřských škol	47
Aktiva a pasiva	48
Výsledek.....	51
Závěr.....	53
Summary	54
Seznam použitých zdrojů	55
Seznam obrázků a grafů	58
Seznam tabulek	59

Úvod

Jako téma bakalářské práce jsem si zvolila ekonomickou komparaci klasických mateřských škol a lesních mateřských škol, a to proto, že se jedná o téma velice zajímavé a v současné době celkem velmi aktuální. Oblíbenost lesních mateřských škol se neustále zvyšuje a počet poskytovatelů předškolního vzdělávání toho směru se stále více rozrůstá. S nárůstem počtu provozovatelů lesních mateřských škol stoupá i poptávka po tomto způsobu předškolního vzdělávání.

Lesní mateřské školy jsou v celku novým přístupem k předškolnímu vzdělávání a tudíž mnoho rodičů, buď chce vyzkoušet tuto alternativu, třeba jen ze zvědavosti či nespokojenosti s klasickou mateřskou školou, kterou jejich dítě navštěvuje, nebo se tento přístup přesněji shoduje se stylem jejich výchovy celkově.

Většinu rodičů především zajímá připravenost jejich dětí na přechod z mateřské školy na základní školu, což zahrnuje např. základní vědomostní informace, určitou manuální zručnost, soustředěnost, komunikativnost apod., ale také samotné podmínky, které v těchto předškolních institucích panují a jsou pro tento přechod důležitými aspekty. Sem můžeme zařadit např. počet dětí, počet pedagogických pracovníků a jejich odbornost, počet asistentů těchto pracovníků, dostupnost umístění dějí do mateřské školy, ale také nemocnost dětí v lesních a klasických mateřských školách nebo druh a způsob stravování. Toto jsou aspekty, podle kterých se rodiče rozhodují, jakému druhu předškolního vzdělávání svého dítěte upřednostní.

Od výše uvedených aspektů se automaticky odvíjí i samotné ekonomické zatížení obou druhů těchto vzdělávacích institucí. Toto jsou důvody, proč se bude předmětná bakalářská práce zabývat ekonomickou komparací těchto dvou variant předškolního vzdělávání. Pro zpracování ekonomické komparace je nutno vymezit spoustu pojmů a smysl obou mateřských škol, tudíž bude tato bakalářská práce rozdělena na dvě části, a to část teoretickou a část praktickou.

První část – teoretická část, se bude zabývat vymezením základních pojmů včetně definice klasických mateřských škol a lesních mateřských škol, historickým exkurzem, legislativní úpravu a samotnou činností těchto předškolních vzdělávacích institucí.

Druhá část – praktická část, se bude zabývat samotnou ekonomickou komparací výnosů a nákladů klasických mateřských škol a lesních mateřských škol.

Předškolní vzdělávání

Předškolní vzdělávání je pojem pro tuto bakalářskou práci naprosto nepostradatelný. Předškolní vzdělávání je vzdělávání a částečně také výchova, která je uskutečňována zpravidla u dětí od tří do šesti let, je možnost nástup dětí již od dvou let. Ředitel školy může také stanovit zkušební pobyt dítěte v mateřské škole, tento pobyt však nesmí přesahovat tři měsíce.

Předškolní vzdělávání probíhá v různých zařízeních, ať už to jsou zařízení státní či zařízení soukromá. Tato zařízení se nazývají mateřská škola a jsou to jediné instituce, které jsou ukotveny v našich zákonech a jsou považovány za odpovídající zařízení pro předškolní výchovu a vzdělávání.

Období, ve kterém zpravidla předškolní vzdělávání probíhá, je pro dítě velice důležité, protože než nastoupí do základní školy a tím začne povinnou školní docházkou, musí si osvojit různé dovednosti a schopnosti. Dítě musí vycházet s ostatními dětmi, což může být pro některé děti problém, už třeba jen z důvodu, že se do této doby s dětmi stejného věku moc nestýkaly. Pro dítě je důležité mít kamarády mezi vrstevníky, aby mělo přechod na základní školu co nejjednodušší. V mateřské škole dítě dostává motivaci učit se novým věcem, kterou získává samozřejmě i v rodině, ale někdy není výchova v rodině tak důsledná jak by měla a toto období pro dítě může být velmi důležité, jelikož podle svých vzorů se bude chovat. Mateřská škola a výchova v ní může ovlivnit celý jeho život. V České republice je povinný poslední rok předškolní výchovy právě před samotným nástupem povinné školní docházky, tzv. „předškolák“ mateřskou školu navštěvovat v České republice musí. Zákonný zástupce dítěte může zvolit jiný způsob povinného předškolního vzdělávání, pouze však takové, které je uvedeno v zákoně o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání. Jiný způsob předškolního vzdělávání ve školském zákoně neindividuální vzdělávání, které je uskutečňováno bez pravidelné docházky dítěte do mateřské školy každý den. Dalším způsobem, který je popsán ve školském zákoně a je tedy uznán jako jiný způsob předškolního vzdělávání je ten, kdy se dítě vzdělává v přípravné třídě nebo ve třídě přípravného stupně základní školy speciální podle § 47 a 48a. Tady je upraveno vzdělávání žáků se středně těžkým a těžkým mentálním postižením, se souběžným postižením více vadami a s autismem. A poslední možností, která je uznána jako jiný způsob předškolního

vzdělávání je ta, kdy se dítě vzdělává na území České republiky, ale v zahraniční škole, ve které ministerstvo zahraničí povolilo plnění povinné školní docházky dle § 38a.

Forma povinného předškolního vzdělávání je pravidelná docházka každý pracovní den, mimo stanovené dny prázdnin. Podrobnosti o podmínkách provozu mateřských škol, organizaci předškolního vzdělávání, včetně rozsahu povinného předškolního vzdělávání, podrobnosti o zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví dětí, o jejich stravování a další speciální péči o děti stanoví ministerstvo školství prováděcím právním předpisem.¹

Školský zákon uvádí následující definici předškolního vzdělávání: *„Předškolní vzdělávání podporuje rozvoj osobnosti dítěte předškolního věku, podílí se na jeho zdravém citovém, rozumovém a tělesném rozvoji a na osvojení základních pravidel chování, základních životních hodnot a mezilidských vztahů. Předškolní vzdělávání vytváří základní předpoklady pro pokračování ve vzdělávání. Předškolní vzdělávání napomáhá vyrovnávat nerovnoměrnosti vývoje dětí před vstupem do základního vzdělávání a poskytuje speciálně pedagogickou péči dětem se speciálními vzdělávacími potřebami.“²*

Z výše citované definice zcela jasně vyplývá důležitost předškolního vzdělávání, tj. důležitost osobnostního vývoje dítěte předškolního věku. Toto tvrzení podporují výsledky práce PaedDr. Soni Kořátkové, která ve své odborné literatuře mimo jiné uvádí: *„Děti na počátku svého vývoje do sebe nasávají mnoho ze svého okolí a tvoří si tak základ pro život a z toho důvodu je pro ně „jen to nejlepší dost dobré“.“³*

¹ Zákon č. 561/2004 Sb. Zákon o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon)

² Zákon č. 561/2004 Sb. Zákon o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon)

³ KOŘÁTKOVÁ, Soňa. *Dítě a mateřská škola*. Vyd. 1. Praha: Grada, 2008. Pedagogika (Grada), s. 84. ISBN 978-80-247-1568-1.

Lesní mateřské školy

Obecné informace

Lesní mateřská škola je alternativa k předškolnímu vzdělávání v klasické mateřské škole, která nyní už je dokonce ukotvena ve školském zákoně. Je postavena na vztahu dětí s přírodou. Věnuje se předškolní výchově a patří mezi takzvané ekoškolky. Jejich „mottem“ je být venku za každého počasí, přičemž ve Švédsku dokonce lesní mateřské školy existují přesně pod tímto názvem. Příroda dětem má pomáhat lépe splňovat určité cíle potřebné pro předškolní výchovu a vzdělávání. Má to například u dětí rozvíjet pozitivní vztah k přírodě, poznávání přírodních jevů, podporovat smyslové vnímání a to přímou zkušeností, poznávat rostliny a živočichy v jejich přirozeném prostředí a celkově naučit je chovat se v lese a v přírodě nějakým „správným“ způsobem, aby les neznečišťovaly a uměly se v přírodě chovat.⁴

Lesní mateřské školy mohou fungovat buď jako samostatné, nebo jako integrované. Samostatné lesní mateřské školy fungují v nezávislosti na klasické mateřské škole. Buďto mají vlastní prostor, kde mají zázemí, například srub či maringotku, kde mohou vařit, spát nebo mít schované pomůcky a také pro pobyt při opravdu velmi nepříznivém počasí. Když takové zázemí nemají tak pro některé z výše zmíněných důvodů mohou mít smlouvu s jinou institucí, kterou může být například i knihovna. Tento typ lesních mateřských škol je velmi rozšířen třeba v Německu. Většinou tento typ lesní mateřské školy funguje pouze s polodenním programem, což je péče nejdéle 6,5 hodiny za den, takže v této škole končí den předškolního vzdělávání ve většině případů po obědě. Může to fungovat i tak, že po obědě budou děti spát buď venku nebo v nějakém srubu nebo jiném zařízení a normálně pokračovat i s odpoledním programem, ale takových zařízení není mnoho. Integrované lesní mateřské školy, které jsou rozšířené především v Dánsku, mohou fungovat buď jako samostatná lesní mateřská škola se zázemím v klasické mateřské škole nebo klasická mateřská škola s lesní třídou. Lesní třída běžné mateřské školy, chodí každý den do lesa, alespoň na dopoledne. Na oběd, spánek a podobně už může být v prostorách běžné mateřské školy a může se účastnit

⁴ VOŠAHLÍKOVÁ, Tereza. *Ekoškolky a lesní mateřské školy: praktický manuál pro aktivní rodiče, pedagogy a zřizovatele mateřských škol*. Vyd. 1. Praha: Ministerstvo životního prostředí, 2010. ISBN 978-80-7212-537-1.

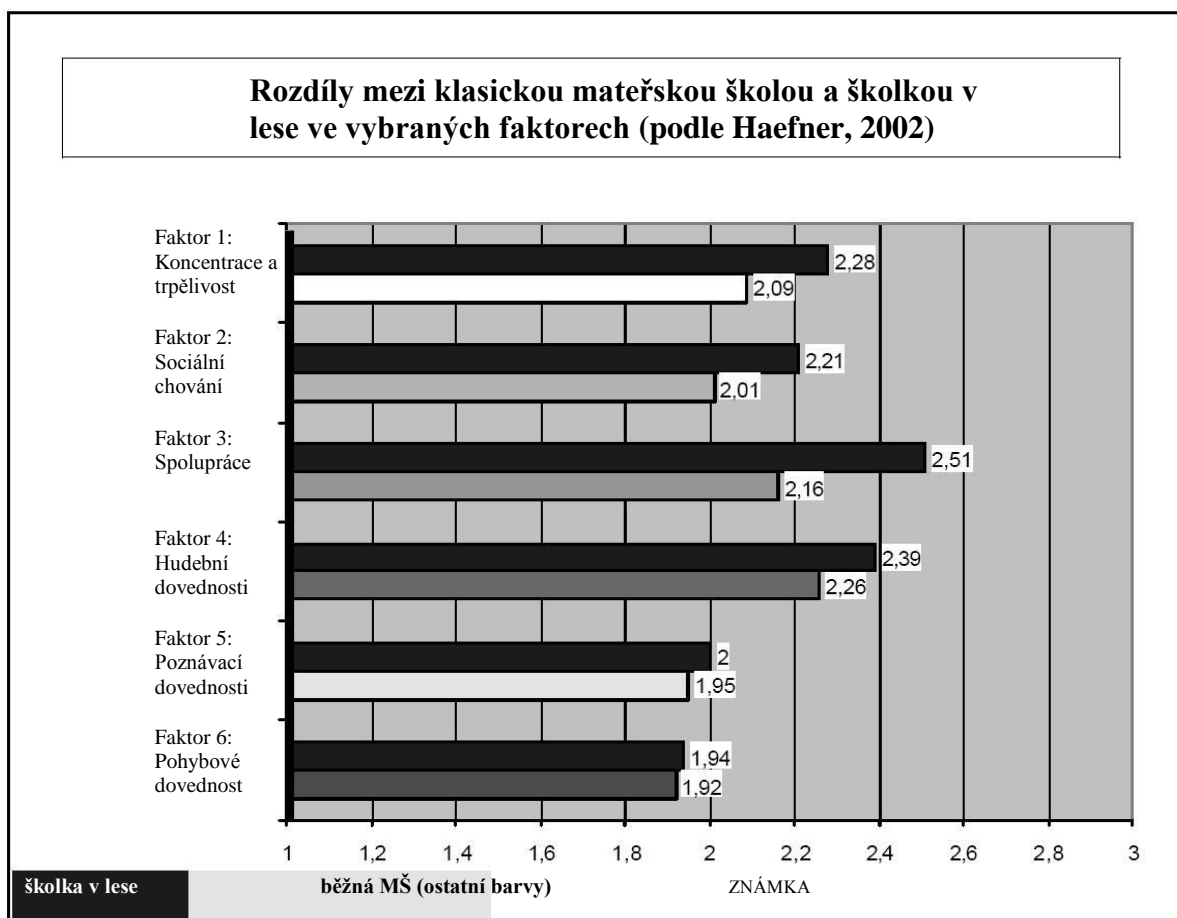
odpoledního programu s ostatními dětmi, které lesní třídu nenavštěvují. Samostatná lesní mateřská škola se zázemím v klasické mateřské škole to funguje podobně, ale jsou tam dva zřizovatelé. Integrované lesní mateřské školy většinou zabezpečují pro děti celodenní program, což časově znamená nejméně 6,5 hodiny za den ne však déle jak 12 hodin za jeden den.⁵

Podle průzkumu prováděného na univerzitě v Heidelbergu, děti z lesních mateřských škol mají stejné nebo lepší výsledky v prvních třídách základních škol jako jejich vrstevníci z klasických mateřských škol a to v připravenosti na ten přechod na základní školu a i v jiných dovednostech, kterými by děti na základní škole po přechodu z předškolního vzdělávání do první třídy povinné školní docházky měly disponovat. Dle níže uvedené tabulky (Tabulka č. 1) jsou zcela jasně patrné výsledky, které výsledky prováděných průzkumů v této oblasti jednoznačně potvrzují.

Na základě uváděných výsledků vnímám tuto skutečnost jako velice důležitou informaci pro rodiče, kteří se rozhodují mezi lesní mateřskou školou a klasickou mateřskou školou, především pro rodiče, kteří mají smysl pro alternativní výchovu a výuku a je jejich cílem zajisti svým dětem, pokud možno, co nejindividuálnější přístup k předškolní výchově a přípravě na přechod na základní školu.⁶

⁵ VOŠAHLÍKOVÁ, Tereza. *Ekoškolky a lesní mateřské školy: praktický manuál pro aktivní rodiče, pedagogy a zřizovatele mateřských škol*. Vyd. 1. Praha: Ministerstvo životního prostředí, 2010. ISBN 978-80-7212-537-1.

⁶ VOŠAHLÍKOVÁ, Tereza. *Ekoškolky a lesní mateřské školy: praktický manuál pro aktivní rodiče, pedagogy a zřizovatele mateřských škol*. Vyd. 1. Praha: Ministerstvo životního prostředí, 2010. ISBN 978-80-7212-537-1.

Graf č. 1

Graf č. 1 – Rozdíly mezi klasickou mateřskou školou a školkou v lese ve vybraných faktorech (podle Haefner, 2002)⁷

Při zakládání lesní mateřské školy je potřeba dodržet základní podmínky. Jednou z nejdůležitějších podmínek je uzavření dohody s majitelem či správcem lesa, a to za účelem výkonu vzdělávací činnosti dětí v podobě různých prací v lese nebo dokonce může upravovat samotný pohyb dětí a pedagogických pracovníků v lesním prostoru. Tato dohoda může, ale nemusí obsahovat podrobné podmínky pohybu či pobytu na předmětném území, ale je důležité, aby byla provedena v písemné podobě. Je všeobecně známo, že písemná forma,

⁷ VOŠAHLÍKOVÁ, Tereza. ROLE PŘEDŠKOLNÍHO VZDĚLÁVÁNÍ VE VÝCHOVĚK UDRŽITELNÉMU ROZVOJI: ZAHRAŇIČNÍ ZKUŠENOSTI Z LESNÍCH MATEŘSKÝCH ŠKOL (WALDKINDERGARTEN) A MOŽNOSTI JEJICH VZNIKU V ČR. In: *Zelenaskola* [online]. [cit. 2016-04-04]. Dostupné z: http://www.zelenaskola.sk/files/lesne_materske_skolky.pdf

s vymezením možností a podmínek, dává oběma subjektům prostor pro další možnou realizaci a případný další rozvoj.

Je však velmi důležité, nespoléhat se pouze na dohody, ať již psané či ústní, ale je na místě vnímat i nutnost státních regulací v podobě zákonů a nařízení, či jiných podzákonných norem, které regulují občanskoprávní vztahy. Například při budování ochranného zázemí nebo přístřešku je nutné řídit se zejména stavebním zákonem či jinými stavebními předpisy a regulacemi, které vyplývají z platného územního plánu. S tímto jde ruku v ruce důležitá vzájemná spolupráce s vlastníkem daného prostoru (lesa, lesoparku, louky, apod.) a místně či věcně příslušnými úřady (např. stavební úřad, KHS⁸, atd.). Tyto pravidla se však netýkají například maringotky a podobných zařízení.

Když si lesní mateřská škola nepostaví žádný přístřešek ani jiné ochranné zázemí je nutné, aby se domluvila s jinou institucí, jakou může být například knihovna či základní škola a samozřejmě potřebuje i písemný souhlas vedení té instituce o případném pobytu dětí lesní mateřské školy.

Jedním z hlavních (základních) a velice důležitých aspektů při provozování předškolního vzdělávání je zdraví dětí. Děti musí mít všechna povinná očkování a pravidelnou lékařskou kontrolu. Lesní mateřské školy dále musejí dbát na ochranu dětí před klíšťaty, a na způsob mytí rukou a na další záležitosti související s hygienou a zdravím dětí. Toto je také velice účinný způsob, jak naučit děti pravidelným hygienickým návykům a tyto návyky v nich nadále rozvíjet.

Dalším ze základních aspektů mateřských škol je kvalita pedagogického personálu. Právě v lesních školkách je velice důležitý, jak pro vzdělávání, tak pro výchovu, schopný a kvalifikovaný pedagogický personál, který ke vzdělávání dokáže vhodně využívat prostředí lesa. Pedagogové musí být připraveni jak fyzicky, tak psychicky na pobyt s dětmi venku.⁹ K těmto pedagogickým pracovníkům je třeba připojit i asistenty či jiný, odborně schopný personál, který se svou činností či svými schopnostmi dokáže začlenit do denního režimu a výukového programu.

⁸ KHS – krajská hygienická stanice

⁹ VOŠAHLÍKOVÁ, Tereza. *Ekoškolky a lesní mateřské školy: praktický manuál pro aktivní rodiče, pedagogy a zřizovatele mateřských škol*. Vyd. 1. Praha: Ministerstvo životního prostředí, 2010. ISBN 978-80-7212-537-1.

Asociace lesních MŠ

Zdroj: internet.¹⁰

Obrázek č. 1 – logo Asociace lesních MŠ

Asociace lesních MŠ¹¹ je občanský spolek, který sdružuje více než 120 lesních mateřských škol z celé České republiky. Hlavním účelem spolku Asociace lesních MŠ je podporovat péči o děti a jejich vzdělávání v pravidelném kontaktu s přírodou a s tím spojená podpora udržitelného rozvoje, environmentální výchovy a vzdělávání. Účelem spolku je také harmonizace profesního a rodinného života a rovných příležitostí. Asociace lesních MŠ je organizací pro subjekty zaměřené na výchovu a vzdělávání předškolních dětí v přírodě, působící na celorepublikové úrovni.¹²

Obrázek č. 2 – přehledná mapa lesních MŠ¹³

¹⁰ Logo Asociace lesních mateřských škol – dostupné z internetu na: <http://www.lesnims.cz/> [cit. 2017-01-31].

¹¹ Kde se v textu objeví zkratka ALMŠ má se za to, že se jedná o zkratku Asociace lesních MŠ

¹² Stanovy. *Asociace lesních mš* [online]. Praha 6 [cit. 2017-04-03]. Dostupné z: <http://www.lesnims.cz/asociace-lms/stanovy.html>

¹³ Mapa lesních MŠ – dostupné z internetu na: [lesnims.cz/lesni-ms/co-je-lesni-materska-skola.html](http://www.lesnims.cz/lesni-ms/co-je-lesni-materska-skola.html) [cit. 2017-01-31].

Obrázek č. 3 – detailní mapa lesních MŠ¹⁴

Na výše uvedené mapě lesních MŠ je zřetelné, že nejvíce zřízených lesních mateřských škol se nachází v Praze a Středočeském kraji. V okolí Brna, Ostravy a Olomouce je zřízených LMŠ také poměrně dost.

Na svých internetových stránkách ALMŠ poskytuje informace pro rodiče, pedagogy i zástupce školek. Dle jimi uváděných informací, má ALMŠ dlouhodobý záměr, směřující k vytváření kvalitního prostředí pro rozvoj nových lesních klubů a škol a zlepšování kvality prostředí u již existujících lesních klubů a škol. Vytvářejí proto standarty kvality, které mají být vzorem na cestě k ideálům. ALMŠ intenzivně komunikuje se státní správou a snaží se zlepšit podmínky lesních mateřských škol v rámci legislativy. Každoročně připravují spoustu kvalitních seminářů a workshopů. Každý rok organizují program letní školy pro pedagogy a účastní se mezinárodní konference. Snaží se šířit myšlenku o tom, co je dobrá a kvalitní školka pro veřejnost, do podvědomí naší společnosti.¹⁵

¹⁴ Mapa lesních MŠ – dostupné z internetu na: lesnims.cz/lesni-ms/co-je-lesni-materska-skola.html/ [cit. 2017-01-31].

¹⁵ Co je Asociace lesních MŠ. *Asociace lesních mš* [online]. Praha 6 [cit. 2017-04-03]. Dostupné z: <http://www.lesnims.cz/co-je-asociace-lesnich-ms.html>

Orientační průběh dne

Je poměrně důležité, aby byl průběžně zpracováván orientační průběh dne – denní režim, který tvoří tzv. celodenní itinerář. Orientační průběh dne při celodenním provozu může být realizován například takto:

06.30 – 08.30 hodin - příchody dětí do areálu školy, zatápění v kamnech, volná hra dětí podle zájmu, vaření čaje,

08.30 – 09.30 hodin – tvoří ranní kruh – společné přivítání, písničky, hra, říkadla, seznámení s režimem dne,

09.30 – 10.00 hodin – dopolední svačina (výdej svačiny probíhá buď v areálu lesní mateřské školy, nebo odchod z areálu lesní mateřské školy a následná svačina v lese),

10.00 – 11.30 hodin – věnují se vzdělávacím činnostem podle vzdělávacího programu (probíhá zejména venku), kdy děti vykonávají různé manuální činnosti, např. v podobě výtvarných činností,

11.30 – 12.30 hodin - převlékání, osobní hygiena, oběd,

12.30 – 12.40 hodin - vyzvedávání dětí, které jdou domů po obědě a příprava na odpočinek,

12.40 – 14.30 hodin – probíhá společný odpočinek, relaxace, spánek, čtení, vyprávění, u starších dětí může probíhat předškolní příprava, či výtvarná činnost,

14.35 – 15.00 hodin – odpolední svačina,

14.30 – 16.30 hodin – děti se věnují vzdělávacím činnostem podle vzdělávacího programu (probíhá zejména venku), mají prostor pro volnou hru podle zájmu, účastní se pohybových aktivit, vyzvedávání dětí na konci školního dne.

Bezpečnostní pravidla

K obecným pravidlům řadíme i pravidla bezpečnostní. Všechny děti lesní mateřské školy musí dodržovat určitá pravidla, stejně jako v klasické mateřské škole, tak i v lesní mateřské škole, akorát se samozřejmě v některých ohledech liší. Prvním předpokladem pro bezpečný pobyt v lese je, že pedagog dokonale zná tento venkovní prostor užívaný lesní školkou. Mnohdy se setkávají s lesníkem, či jiným lesním pracovníkem, aby třeba zjistil, jaké jedovaté rostliny tam rostou a tak dále.

Mezi nejčastější pravidla, která je třeba dodržovat pro bezpečný pobyt v lese, patří například:

- Bez povolení pedagoga se nesmí nic z lesa jíst.
- Zůstat na dohled nebo doslech učitele a po zavolání či jiném domluveném signálu co nejrychleji zpět k pedagogickému pracovníkovi.
- Při cestě lesem průběžně čekat na ostatní.
- Neběháme s klacky a ani je nenosíme ve výšce očí ostatních, jak děti tak pracovníku lesní mateřské školy.
- V lese nenecháváme žádné odpadky, jaké si tam přineseme, ty si také odneseme.
- Na stohy dříví se neleze a na stromy jen se svolením a pod dohledem pedagoga či jiného pracovníka lesní mateřské školy.
- Při práci s nožikem se musí sedět, ve věku dětí do čtyř let je zakázáno pracovat s ostrými předměty bez dozoru dospělého.
- Potřebu vykonávat na předem domluveném místě s pedagogem.
- Neodcházet s jinými lidmi než s pracovníky lesní mateřské školy, i když se jedná o známé osoby.

Legislativa LMŠ

Lesní mateřská škola nebyla dlouhou dobu u nás v zákoně nijak definovaná. Asociace lesních mateřských škol o to, aby lesní mateřské školy školský zákon definovat, velmi dlouho usilovala. Nakonec se tedy definice lesních mateřských školek do školského zákona dostala. Definice školského zákona zní: *„Za lesní mateřskou školu se považuje mateřská škola, ve které vzdělávání probíhá především ve venkovních prostorách mimo zázemí lesní mateřské školy, které slouží pouze k příležitostnému pobytu. Zázemí lesní mateřské školy nesmí být stavbou.“*¹⁶ Spolupracuje s ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy, protože díky definici ve Školském zákoně budou lesní mateřské školy chráněné před těmi, které jsou vedené lidmi, kteří se nadchnou a začnou dělat něco a nerozumí tomu, proto potom nemohou dobře fungovat. Také díky definici lesních mateřských škol a zakotvení v našem předškolním vzdělávání, vystoupí lesní školky z určité zóny, která nebyla brána jako plnohodnotné předškolní vzdělávání, musely být jako zájmové kroužky a podobně, tak se statutem plnohodnotné mateřské školy mohou lesní školky zlevnit provoz a méně zatěžovat finančně rodiče, díky nějakým finančním podporám ze strany státu, o kterých se také zatím jedná. Takže pro rodiče to může znamenat výhodu, jak z důvodu, že to bude pod kontrolou státu, tak proto, že to bude pro rodiče levnější. Lesní mateřské školy samozřejmě v určitých věcech pracují jako klasické školy, například pracují na základě Školních vzdělávacích programů, vycházejí ze závazného dokumentu Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy, kterým je Rámcový vzdělávací program. Naplňování tohoto programu je kontrolován Českou školní inspekcí. Cílem této asociace nebylo jen definovat lesní mateřské školy ve školském zákoně, ale také zřízení registru LMŠ, který už je veden MŠMT. Toho se docílilo však pouze za spolupráce nejen s ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy, ale i s dalšími ministerstvy, kterých se toto téma dotýká, příkladem může být ministerstvo zdravotnictví, které právě stanovilo hygienické parametry, právě v těchto parametrech bylo nutno udělat spoustu zásadních úprav, tato spolupráce právě probíhá a konkrétní podmínky jsou právě v jednání.¹⁷ Splnění hygienických požadavků, které vydalo ministerstvo zdravotnictví je jednou z podmínek pro zapsání lesních školek do školského rejstříku. Pak by mohly podobně jako jiné registrované klasické MŠ čerpat dotace ministerstva školství a zlevnit školné. Při sestavování hygienických požadavků bylo zohledněno, že jsou děti většinu času venku a že

¹⁶ Zákon č. 561/2004 Sb. Zákon o předškolním, základním středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon)

¹⁷ Legislativa. *Asociace lesních mš* [online]. Praha 6 [cit. 2016-04-03]. Dostupné z: <http://www.lesnims.cz/legislativa.html>

nemají jako zázemí zděnou budovu. Pitnou vodu například nemusí mít tekoucí, ale může být dovážena například v barelech nebo jiných nádobách určených ke styku s potravinami. Lesní mateřské školy mohly už do konce letošního září podat žádost o zapsání do školského rejstříku od září 2017. Soulad s hygienickými předpisy by mohly dodat dodatečně, přičemž by na to měly čas do konce srpna.¹⁸ Samozřejmě mají metodický materiál, projednaný s ministerstvem zdravotnictví a ve spolupráci s dalšími ústavy, například Státním zdravotním ústavem, Ustanovení hygienických podmínek zařízení typu lesní mateřské školy, do něhož je možno nahlédnout na internetových stránkách Asociace lesních mateřských škol. Ochranná zázemí lesních mateřských škol povahově, jelikož jsou to třeba maringotky a funkčně, jelikož nejsou uzpůsobené na to, aby tam děti trávily celý den, tak nesplňují parametry, které byly vytvořeny pro kamenné budovy, ve kterých děti mohou strávit i celý den. Neodmyslitelnou součástí legislativy je spousta pravidel bezpečnosti a ochrany zdraví při práci pro pobyt zaměstnanců i dětí ve volné přírodě, pravidla pro podobu jednotlivých typů zázemí, pro pobyt v tom ochranném zázemí.¹⁹

Lesní mateřské školy jsou zakládány často jako neziskové organizace, nejčastěji jako obecně prospěšná společnost nebo občanské sdružení. LMŠ do doby než nastanou všechny legislativní změny, fungují, ale v jejich názvu se nesmělo objevovat označení „škola“.²⁰ Ohledně zázemí *česká legislativa upravuje ve vyhlášce č. 410/2005 Sb. hygienické požadavky na prostory a provoz zařízení a provozoven pro výchovu a vzdělávání dětí a mladistvých.*²¹

¹⁸ Je hotový návrh hygienických předpisů pro lesní mateřské školky. *Ekolist.cz* [online]. 2016 [cit. 2017-01-31]. ISSN 1802-9019. Dostupné z: <http://ekolist.cz/cz/zpravodajstvi/zpravy/je-hotovy-navrh-hygienickych-predpisu-pro-lesni-materske-skolky>

¹⁹ Legislativa. *Asociace lesních mš* [online]. Praha 6 [cit. 2016-04-03]. Dostupné z: <http://www.lesnims.cz/legislativa.html>

²⁰ VOŠAHLÍKOVÁ, Tereza. *Ekoškolky a lesní mateřské školy: praktický manuál pro aktivní rodiče, pedagogy a zřizovatele mateřských škol*. Vyd. 1. Praha: Ministerstvo životního prostředí, 2010. ISBN 978-80-7212-537-1.

²¹ VOŠAHLÍKOVÁ, Tereza. *Ekoškolky a lesní mateřské školy: praktický manuál pro aktivní rodiče, pedagogy a zřizovatele mateřských škol*. Vyd. 1. Praha: Ministerstvo životního prostředí, 2010, s. 32. ISBN 978-80-7212-537-1.

Vstup do rejstříku MŠMT

Zdroj: internet²²

Obrázek č. 4 – logo Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy ČR

Na základě hygienické vyhlášky z 30.12.2016 mohou lesní mateřské školy vstupovat do rejstříku škol a školských zařízení jako plnoprávné mateřské školy, se specifikací lesní. První lesní mateřské školy si žádají o zapsání do rejstříku ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy od září 2017. Pokud chtěly stihnout tento termín, musely si zažádat o zápis nejpozději do února tohoto roku, ale také záleželo na příslušném krajském úřadu. Asociace lesních mateřských škol se snažila udělat pro MŠMT, které ji o to poprosilo, přehled školek, které se chystaly začít „rejstříkový provoz“. Lesní mateřské školy měly tedy začátkem letošního roku jedinečnou možnost kontaktovat své krajské úřady, jejich školské odbory a dojednat si s nimi dodání potřebných dokumentů pro vstup do rejstříku ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy. Čím dříve se lesní mateřské školy obrátily na příslušný kraj, tím to bylo lepší, jelikož kraje potřebovaly znát kapacity jednotlivých školek z rozpočtových důvodů již v průběhu ledna. Ministryně MŠMT Kateřina Valachová zaslala již v listopadu krajským úřadům dopis s žádostí o kladné vyřízení žádostí lesních školek. Požádala je o vyřízení žádostí ve výjimečně krátkém termínu, standardně totiž školky musí své žádosti odevzdávat s ročním předstihem, ale aby tedy lesní mateřské školky mohly pracovat v režimu rejstříku již od září 2017, bylo potřeba jednat rychleji.²³

Jelikož tato legislativa s ustanovením lesních mateřských škol, v rámci české školské vzdělávací soustavy je zcela nová, je potřeba počítat s tím, že ze strany úředníků bude nutné ujasňovat různá pravidla a pojmy.²⁴

²² logo Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy České republiky – dostupné z internetu na: <http://www.mladiinfo.cz/wp-content/uploads/2016/01/MSMT-Mladiinfo-%C4%8CR.jpg> [cit. 2017-01-31].

²³ Legislativa. *Asociace lesních mš* [online]. Praha 6 [cit. 2017-04-03]. Dostupné z: <http://www.lesnims.cz/lesnims/legislativa.html>

²⁴ Legislativa. *Asociace lesních mš* [online]. Praha 6 [cit. 2017-04-03]. Dostupné z: <http://www.lesnims.cz/lesnims/legislativa.html>

Zároveň s lesními školkami existují také takzvané lesní kluby. V budoucnu se za lesní kluby budou označovat ty ze současných lesních mateřských škol, které se rozhodnou, že z nějakého důvodu nevstoupí do Rejstříku škol a školských zařízení.²⁵

Příspěvek pro LMŠ od státu na rok 2017

Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy zveřejnilo výši příspěvku od státu. Tento příspěvek pro rejstříkové školky na rok 2017 by měl být pro jedno dítě, které bude ve třídě patnácti dětí, na rok asi 46 175,--. V prvním roce fungování však rejstříkové školky dostávají asi 60 % tohoto vypočteného normativu.²⁶

²⁵ Legislativa. *Asociace lesních mš* [online]. Praha 6 [cit. 2017-04-04]. Dostupné z: <http://www.lesnims.cz/lesni-ms/legislativa.html>

²⁶ Legislativa. *Asociace lesních mš* [online]. Praha 6 [cit. 2017-04-04]. Dostupné z: <http://www.lesnims.cz/lesni-ms/legislativa.html>

Standarty kvality

Standarty kvality Asociací lesních MŠ byly vytvořeny, za účelem zaručení dětem, jejich rodičům, pracovníkům LMŠ a orgánům státní správy určitou kvalitu práce lesních mateřských škol. Byly vypracovány v rámci projektu Profesionalizace LMŠ v Praze. Na vzniku standardů kvality se kromě zástupců Asociace lesních mateřských škol a zástupců lesních mateřských škol podíleli také rodiče dětí, které tento typ předškolního vzdělávání navštěvují. Plnění standardů je závazné pro všechny členské LMŠ v Asociaci lesních MŠ do dvou let od vzniku jejich členství.

Standarty kvality lesních mateřských škol se dle Asociace lesních MŠ dělí na:

- procedurální standarty,
- provozní standarty,
- personální standarty.²⁷

Procedurální standarty

Procedurální standarty stanovují pravidla práce lesních mateřských škol ve vztahu k dětem, k jejich rodičům a k veřejnosti. Lesní MŠ mají písemně definované cíle, poslání a zásady. Mezi procedurální standarty práce s dětmi patří to, že pedagogové pracují v souladu s Etickým kodexem pedagoga lesní mateřské školy. Pedagogická přístup vychází z toho, že dítě je v celoročním kontaktu s přírodou a učení dětí je prožitkové. Pedagog svoji přípravu musí umět přizpůsobit aktuálnímu zájmu dítěte a potřebám dětí a samozřejmě také aktuálním podmínkám prostředí, kde se jejich program odehrává. Jejich vlastní školní vzdělávací program bývá tvořen v souladu s Rámcovým vzdělávacím programem. Děti jsou v prostředí, kde je minimum hraček, ty které tam jsou, mají jasně daný svůj účel, což podporuje rozvoj kreativity u dětí. Pedagog v lesní mateřské škole dítěti umožňuje prožít si bezpečné riziko. Samozřejmě je sledován rozvoj všech klíčové kompetence každého dítěte a pravidelně alespoň dvakrát do roka jsou o výsledcích informováni zákonní zástupci dětí individuálně. Lesní mateřské školy se snaží být rodičům otevřené, tudíž vytváří příležitost pro přijímání

²⁷ Standarty kvality lesních mateřských škol. *Lesníms.cz* [online]. Praha: Asociace lesních mateřských škol, 2014 [cit. 2016-04-11]. Dostupné z: http://www.lesnims.cz/uploads/sources/standarty-kvality/cf7909e4357b8286141c2e9658e7aeeb_standarty-kvality-web-pdf.pdf

zpětné vazby od rodičů. Školka o své činnosti informuje tak, že ve vztahu k rodičům zapsaných dětí, ve vztahu k zájemcům o navštěvování LMŠ a také k veřejnosti, aby byl její obraz transparentní. Měla by dávat rodičům možnost zpětné vazby.²⁸

Personální standarty

Personální standarty se zabývají pracovníky lesních mateřských škol a jejich profesním rozvojem. Hlavním bodem těchto standardů kvality je vztah lesních mateřských škol ke svým pracovníkům. Školka by měla být schopna popsat kvalifikační a osobnostní předpoklady svých zaměstnanců. Alespoň jeden z pedagogů v LMŠ by měl mít ukončené či probíhající vzdělání dle platné legislativy pro mateřské školy nebo by měl mít ukončený či by měl navštěvovat akreditovaný vzdělávací kurz pro pedagogy. Tento kurz je organizován Asociací lesních mateřských škol. Škola by měla pravidelně vyhodnocovat, podle předem známých kritérií, práci svých pracovníků a podporuje je v dalším profesním růstu.²⁹

Provozní standarty

Provozní předpoklady pro zajištění dobré kvality práce v lesních mateřských školách popisují provozní standarty. Do provozních standardů se zahrnuje prostředí a to tak, že zázemí lesních MŠ bývá umístováno ve volné přírodě nebo alespoň nejdéle dvacet minut od volné přírody. Je potřeba vyhledávat zázemí pro odpočinek dětí a možnost zahřátí při jakémkoliv počasí v případě, že má lesní MŠ provoz déle jak 3 hodiny denně. Každá škola musí mít k dispozici toaletu a pitnou vodu, která je z ověřitelného zdroje. V provozních standardech se také zaměřuje na nouzové a havarijní situace. Lesní mateřská škola má písemně popsány nouzové a havarijní situace, které mohou nastat a postup řešení těchto situací. S tímto dokumentem musí být seznámeni všichni pracovníci. Školy vedou evidenci o úrazech a mají povinně sjednáno úrazové a škodové pojištění. Pedagogové musí mít kurz první pomoci a tento kurz nejméně jednou za čtyři roky si musí obnovovat. Pedagogové vždy musí mít k dispozici lékárničku a vždy nabitý mobilní telefon se všemi kontakty, které jsou potřeba.

²⁸ Standardy kvality lesních mateřských škol. *Lesníms.cz* [online]. Praha: Asociace lesních mateřských škol, 2014 [cit. 2016-04-11]. Dostupné z: http://www.lesnims.cz/uploads/sources/standarty-kvality/cf7909e4357b8286141c2e9658e7aeeb_standardy-kvality-web-pdf.pdf

²⁹ Standardy kvality lesních mateřských škol. *Lesníms.cz* [online]. Praha: Asociace lesních mateřských škol, 2014 [cit. 2016-04-11]. Dostupné z: http://www.lesnims.cz/uploads/sources/standarty-kvality/cf7909e4357b8286141c2e9658e7aeeb_standardy-kvality-web-pdf.pdf

Lesní mateřské školy pravidelně vyhodnocují, zda její pracovníci i celá jejich organizace pracuje v souladu s definovanými cíli, posláním a zásadami.³⁰

³⁰ Standardy kvality lesních mateřských škol. *Lesníms.cz* [online]. Praha: Asociace lesních mateřských škol, 2014 [cit. 2016-04-11]. Dostupné z: http://www.lesnims.cz/uploads/sources/standardy-kvality/cf7909e4357b8286141c2e9658e7aeeb_standardy-kvality-web-pdf.pdf

Historie

Uvedla bych něco málo k historii této alternativy předškolního vzdělávání a o vzniku myšlenky, na které jsou lesní mateřské školy založeny.

Počátky pro tuto myšlenku můžeme hledat ve Švédsku, kde je pobyt v přírodě samozřejmou součástí výchovy dětí. První takovou průkopnicí, která je považována za zakladatelku je Dánka Ella Flatau, která částečně po vzoru pedagogů ze Švédska, chodila se svými dětmi pravidelně na výlety do lesa. Postupně se tento způsob výchovy dětí zalíbil i jejím přátelům a sousedům a začali se k ní se svými dětmi přidávat. Částečný důvod by mohl být i v tom, že v klasických mateřských školách nebyl dostatek míst pro děti. První lesní mateřská škola vznikla tedy v Dánsku a to z rodičovské iniciativy, kterou vedla právě Ella Flatau a to již v roce 1954. Do Dánska jezdili i pedagogové z Německa a na tomto základě vznikla většina německých lesních mateřských škol.

V Dánsku i ve Švédsku je tento způsob předškolního vzdělávání velice rozšířený. V sousedním Německu vznikla první oficiální lesní mateřská škola v roce 1993. Od té doby je tato varianta také brána jako plnohodnotná předškolní výchova, někde mohou být i kombinované s klasickou mateřskou školou. Tato kombinace znamená, že část dne děti stráví venku, a to za každého počasí, a část dne v budově mateřské školy. V Německu už je i ukotvena v legislativě a zařazena do systému předškolního vzdělávání stejně jako klasická mateřská škola a tudíž má i finanční oporu ze strany státu, je jich tam zřízeno okolo 1 000 a jejich počet se stále zvyšuje. Tuto alternativní metodu lze nyní najít v mnoha dalších evropských zemích, jako například v Rakousku, Švýcarsku a podobné instituce existují i v dalších zemích jako třeba v Japonsku a Kanadě.^{31 32}

³¹ Historie lesních MŠ. *Asociace lesních mš* [online]. Praha 6 [cit. 2016-04-03]. Dostupné z: <http://www.lesnims.cz/historie-lesnich-ms.html>

³² VOŠAHLÍKOVÁ, Tereza. ROLE PŘEDŠKOLNÍHO VZDĚLÁVÁNÍ VE VÝCHOVĚK UDRŽITELNÉMU ROZVOJI: ZAHRANIČNÍ ZKUŠENOSTI Z LESNÍCH MATEŘSKÝCH ŠKOL (WALDKINDERGARTEN) A MOŽNOSTI JEJICH VZNIKU V ČR. In: *Zelenaskola* [online]. [cit. 2016-04-04]. Dostupné z: http://www.zelenaskola.sk/files/lesne_materske_skolky.pdf

Historie lesních mateřských škol v České republice

V ČR se o rozvoj a výrazném šíření tohoto typu předškolního vzdělávání zasloužila především paní Emilie Strejková. Nedávno zesnulá Strejková založila a deset let byla ředitelkou ekologického centra Toulcův dvůr v Praze. Činnost ekologicky orientované dvoutřídní mateřské školy „Semínko“ zahájila v roce 2004. V roce 2010 vznikla Asociace lesních mateřských škol, která nyní zastupuje zhruba 120 lesních mateřských škol.

Ekonomika

Lesní mateřské školy mají zpravidla nižší zřizovací i provozní náklady.³³ Právě třeba tím, že nepotřebují žádnou budovu pro své předškolní vzdělávání, se zřizovací náklady velmi sníží. Nepotřebují kupovat ani moc pomůcek, spoustu jim toho nabízí přímo les. Samozřejmě nějaké pomůcky a zařízení nakoupit musí, ale nepotřebují třeba tolik hraček a podobně.

Lesní mateřské školy už se staly „součástí systému“ a tudíž mají možnost vstoupit do rejstříku škol. Mohlo by se jednat už i o dostávání nějakých příspěvků či jiné finanční podpory od státu, ale prozatím jsou veškeré náklady hrazeny rodiči, jelikož tyto příspěvky jsou jen pro rejstříkové školky a až od září 2017. Zákon o dětských skupinách zde rozebírat nebudu, protože jen výjimečně jsou lesní školky schopné realizovat nároky na to, aby byly uznány jako dětské skupiny, ale samozřejmě se také takové najdou. Poplatky za „školkovně“ se pohybují od čtyř do deseti tisíc měsíčně když, dítě navštěvuje LMŠ pět dnů v týdnu. Tyto poplatky jsou odstupňované podle toho, jakou lesní mateřské školy nabízejí docházku, jestli poskytují docházku pět dní v týdnu nebo jen tři dny v týdnu, také jestli poskytuje celodenní program nebo jen dopolední program a v neposlední řadě také podle poskytování stravování.

„Školkovně“

Poplatky se v lesních mateřských školách různí. Záleží na tom, jak často dítě konkrétní lesní školku za jeden měsíc navštěvuje. V některých školkách mají pouze dopolední provoz, a v některých mají dopolední provoz zlevněn. Zároveň mohou mít lesní mateřské školy slevy pro sourozence.

³³ VOŠAHLÍKOVÁ, Tereza. *Ekoškolky a lesní mateřské školy: praktický manuál pro aktivní rodiče, pedagogy a zřizovatele mateřských škol*. Vyd. 1. Praha: Ministerstvo životního prostředí, 2010. ISBN 978-80-7212-537-1.

Počet dní v týdnu	Cena za měsíc		
	Škola A ³⁴	Škola B ³⁵	Škola C ³⁶
1 den	---	1 400,--	1 500,--
2 dny	2 500,--	2 400,--	2 800,--
3 dny	3 400,--	3 360,--	3 800,--
4 dny	4 500,--	4 000,--	4 500,--
5 dní	4 800,--	4 500,--	4 900,--
Jednorázová návštěva	400,--	500,--	450,--

Tabulka č. 1

Tabulka č. 1 – cena poplatku za dítě v lesní mateřské škole za měsíc, při celodenním provozu.

Stravování se v lesních mateřských školách liší. Může probíhat tak, že dopolední svačinu si děti nosí z domova a školka jim poskytuje jen oběd a odpolední svačinu. Spousta lesních mateřských škol řeší třeba svačinky, tím způsobem, že každá z těch pracovnic něco doma udělá a ve školce vaří jen oběd. S obědem to může být tak, že se rodiče buď aktivně zapojí, nebo jen přinesou suroviny popřípadě školkou určený finanční příspěvek. Pokud má lesní mateřská škola je dopolední provoz, stravování vůbec nemusí zajišťovat.

Poplatky jsou lesních mateřských škol nižší než poplatky klasických mateřských škol, v LMŠ se financuje v podstatě jen pedagogický dozor, základní vybavení pedagogů, popřípadě ve výjimečných případech cestovné a nezbytný materiál, který je však omezen na minimum.³⁷

Každá lesní mateřská škola má finanční řízení. Rozpočet bývá vypracováván na jeden školní rok minimálně a bývá z dlouhodobého hlediska vyrovnaný.³⁸

³⁴ Škola A – lesní škola Cílek

³⁵ Škola B – lesní školka Sluněnka Olomouc, mateřská škola s waldorfskou pedagogikou

³⁶ Škola C – LMŠ PERMONÍK

³⁷ VOŠAHLÍKOVÁ, Tereza. ROLE PŘEDŠKOLNÍHO VZDĚLÁVÁNÍ VE VÝCHOVĚK UDRŽITELNÉMU ROZVOJI: ZAHRAŇNÍ ZKUŠENOSTI Z LESNÍCH MATEŘSKÝCH ŠKOL (WALDKINDERGARTEN) A MOŽNOSTI JEJICH VZNIKU V ČR. In: *Zelenaskola* [online]. [cit. 2016-04-04]. Dostupné z: http://www.zelenaskola.sk/files/lesne_materske_skolky.pdf

³⁸ Standardy kvality lesních mateřských škol. *Lesníms.cz* [online]. Praha: Asociace lesních mateřských škol, 2014 [cit. 2016-04-11]. Dostupné z: <http://www.lesnims.cz/lesni-ms/standardy-kvality/obsah-standardu-kvality.html>

Další financování

Lesní mateřské školy mohou být samozřejmě částečně financované i z darů. Může se jednat jak o peněžní dary, tak i o materiální. Materiální dar znamená například plastelína, dřevěné korálky a podobně. Přispět může jak konkrétní fyzická osoba, tak na zřízení přispívá třeba i kraj, dalším významným partnerem pro některé lesní školky jsou LESY ČR.³⁹

³⁹ Jak nám můžete pomoci. *Skolkacilek.cz* [online]. [cit. 2016-04-11]. Dostupné z: <http://skolkacilek.wixsite.com/pisty/vase-pomoc>; Naši partneři. *Pernicekskolka.cz* [online]. [cit. 2016-04-11]. Dostupné z: <http://www.pernicekskolka.cz/spolupracujeme/>

Klasická mateřská škola

Obecné informace

Mateřská škola⁴⁰ je v naší legislativě zakotvena v rámci vzdělávací soustavy jako druh školy. V organizaci a ve vzdělávání samotném se tedy řídí podobnými pravidly jako ostatní školy. Podle školského zákona je předškolní vzdělávání veřejnou službou. Mateřská škola je instituce, která podle zákona plní předškolní vzdělávání.⁴¹

Klasické mateřské školy jsou u nás v ČR pořád nejvyužívanějším zařízením předškolní výchovy. Je určeno pro děti zpravidla od tří do šesti let. Přednostně bývají přijímány děti v posledním roce před zahájením povinné školní docházky. Pokud dítě v posledním roce mateřská škola z kapacitních důvodů nemůže přijmout, tak obec kde má dítě trvalé bydliště, musí zajistit docházku v jiné mateřské škole.⁴² Mateřskou školu nebo její odloučené pracoviště může zřizovatel určit i pro vzdělávání dětí svých zaměstnanců nebo zaměstnanců jiného zaměstnavatele.⁴³

Děti v klasické mateřské škole jsou třeba i celý den v budově mateřské školy a to většinou za nepříznivého počasí. Většinou pedagogové s dětmi chodí na procházky, ale zaleží na počasí a nebývá to na celý den. Mateřská škola může fungovat buď s celodenním, polodenním programem, existují také mateřské školy s internátním provozem. U mateřských škol s celodenním programem, je o děti postaráno déle než 6,5 hodiny za den, nejdéle však o děti může být postaráno 12 hodin za jeden den. Při polodenním provozu je dětem poskytováno předškolní vzdělávání nejdéle 6,5 hodiny za jeden den a při internátním provozu mateřská škola poskytuje dětem celodenní vzdělávání a zahrnuje i noční péči. Ve většině

⁴⁰ Mateřská škola – v případě, kdy se v daném textu objevuje název mateřská škola, má se za to, že se jedná o klasickou mateřskou školu zřizovanou státní institucí.

⁴¹ SMOLÍKOVÁ, Kateřina. *Rámcový vzdělávací program pro předškolní vzdělávání*. Praha: Výzkumný ústav pedagogický, 2004.

⁴² Zákon č. 561/2004 Sb. Zákon o předškolním, základním středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon)

⁴³ VOKÁČ, Petr. *Školský zákon: zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání*. 5. přepracované vydání. Třinec: RESK, spol. s r.o., 2015. ISBN 978-80-87675-03-8.

mateřských škol je celodenní program, ale někteří rodiče si děti vyzvedávají po obědě a tudíž jsou tam jen na polodenní program.⁴⁴

Orientační průběh dne

Stejně jako u lesních mateřských školek, tak i u mateřských školek klasických, je poměrně důležité, aby byl dodržován předem stanovený a zpracovaný orientační plán průběhu dne – denní režim, který tvoří tzv. celodenní itinerář.

Klasické mateřské školy mají individuální plány, ale tyto plány vycházejí z jednotných osnov a tudíž, mohou být s ostatními klasickými mateřskými školami totožné. Orientační průběh dne při celodenním provozu může být realizován například takto:

6:30 – 8:30 hodin – děti přicházejí postupně do školek a většinou mají volné hry před svačinkou,

8:30 – 9:00 hodin - dopolední svačinka,

9:00 – 10:00 hodin – děti provádí nějakou výtvarnou činnost, věnují se vzdělávacím činnostem podle vzdělávacího programu, aktivně se účastní společného pohybového cvičení,

10:00 – 11:00 hodin – převlékají se do oblečení na ven, pobyt venku,

11:00 – 11:20 hodin – převlékají se do oblečení na pobyt ve školce, provádějí hygienu,

11:20 – 12:00 hodin – je oběd,

12:00 – 12:15 hodin – probíhá hygiena, převlékání (na odpolední odpočinek), vyzvedávání dětí, které jsou domů po obědě,

12:15 – 14:00 hodin – mají odpočinek,

14:00 – 14:30 hodin – převlékání z oblečení určeného na odpočinek a je odpolední svačina,

14:30 – 16:00 hodin – věnují se vzdělávacím činnostem podle vzdělávacího programu, mají prostor na volnou hru, účastní se pohybových aktivit, vyzvedávání dětí na konci školního dne.

⁴⁴ PEŠTÁLOVÁ, Lenka. Školský zákon: zákon č. 561/2004 Sb. o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání: stav k 1.1.2010. 2., přeprac. vyd. Třinec: RESK, 2010, ISBN 978-80-904324-1-3

Organizace

Každý školní rok začíná 1. září a končí 31. srpna a tím se neliší školní rok ani v mateřské škole. Předškolní vzdělávání má tři ročníky, což ale neznamená, že každé dítě musí mateřskou školu navštěvovat tři roky, to si rozhodnou samotní rodiče. O přijetí dítěte do mateřské školy ze zákona rozhoduje ředitel mateřské školy, může dokonce rozhodnout o tom, že dítě bude přijato na zkušební pobyt, doba tohoto zkušebního pobytu však nemůže přesáhnout 3 měsíce. Jsou v zákoně přesně dané podmínky, za jakých může ředitel ukončit předškolní vzdělávání dítěte v mateřské škole, ve které je ředitelem.⁴⁵

Organizace chodu mateřské školy musí splňovat řadu podmínek, aby byla podle Rámcového vzdělávacího programu pro předškolní vzdělávání plně vyhovující. Mezi základní tři definované cíle RVP PV patří rozvíjení dítěte, jeho učení a poznání, dalším cílem je osvojení základů hodnot, na nichž je založena naše společnost a poslední je získání osobní samostatnosti a schopnosti projevit se jako samostatná osobnost působící na své okolí.⁴⁶ Pro plně vyhovujícího organizační zajištění mateřských škol by měl být například dostatečně pružný denní řád, tak aby mohl reagovat na individuální možnosti dětí. Do vyhovujícího denního programu by měly být pravidelně zařazovány řízené zdravotně preventivní pohybové aktivity. Děti by měly mít v mateřské škole dostatečný čas i prostor pro spontánní hru. Veškeré aktivity, které v mateřské škole probíhají, by měly být organizovány tak, aby děti podněcovaly k aktivitě a experimentování a aby mohly pracovat svým tempem. Pedagogové se musí naplno věnovat dětem a jejich vzdělávání. V mateřských školách by mělo být dostatečně dbáno na osobní soukromí dětí. Činnosti se plánují podle potřeb a zájmů dětí. Měly by být vytvářeny podmínky pro individuální, skupinové i frontální činnosti, aby děti měly možnost účastnit se společných činností jak v malých, tak středně velkých i velkých skupinách. Při všech aktivitách by mělo být využito vhodných materiálů k daným aktivitám.⁴⁷

⁴⁵ Zákon č. 561/2004 Sb. Zákon o předškolním, základním středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon)

⁴⁶ OPRAVILOVÁ, Eva. *Předškolní pedagogika*. Praha: Grada, 2016. Pedagogika (Grada). ISBN 978-80-247-5107-8.

⁴⁷ SMOLÍKOVÁ, Kateřina. *Rámcový vzdělávací program pro předškolní vzdělávání*. Praha: Výzkumný ústav pedagogický, 2004.

Vzdělávací oblasti

První vzdělávací oblast

První oblast se věnuje dítěti a jeho tělu. V rámcovém vzdělávacím programu pro předškolní vzdělávání se hovoří o záměru vzdělávacího úsilí pedagoga. Co se týče samotného záměru v rámci vzdělávacího úsilí pedagoga v oblasti biologické, je jeho záměrem či primárním úkolem stimulovat a podporovat růst dítěte a jeho neurosvalový vývoj. K tomuto patří i snaha pedagoga podporovat také fyzickou pohodu dětí. Pedagog by měl rovněž usilovat o zlepšování jejich tělesné zdatnosti i pohybové a zdravotní kultury a snažit se co nejvíce podporovat rozvoj pohybových i manipulačních dovedností dítěte, učit je sebeobslužným dovednostem a vést je k zdravým životním návykům a postojům.⁴⁸

Druhá vzdělávací oblast

Druhá oblast se zaměřuje na dítě a jeho psychiku, kde se ve výše parafrázovaném vzdělávacím programu hovoří, že jedním z primárních záměrů vzdělávacího úsilí pedagoga v oblasti psychologické je podporovat duševní pohodu, psychickou zdatnost a odolnost dítěte, rozvoj jeho intelektu, jazyka a řeči, ale také rozvoj poznávacích procesů a funkcí, jeho citů i jeho vůle, stejně tak i sebepojetí a sebenahlížení dítěte, jeho kreativity a sebevyjádření. Pedagog by měl mít za cíl stimulovat osvojování a rozvoj vzdělávacích dovedností dětí a povzbuzovat je v dalším rozvoji, poznávání a učení.⁴⁹

Oblast psychiky zahrnuje dílčí „podoblasti“ jsou tři. První je řeč a jazyk, druhá je poznávací schopnosti a funkce, představivost a fantazie, myšlenkové operace a třetí „podoblast“ je sebepojetí, city a vůle. Do „podoblasti“ jazyk a řeč patří rozvoj řečových schopností, rozvoj dovedností komunikace a to verbální i neverbální a také například kultivovanému projevu. Tohle děti cvičí pomocí různých říkanek, recitací, užíváním gest, zpěvem a třeba i vyřizováním různých vzkazů. Do jejich poznávacích schopností a funkcí, představivosti a fantazie, myšlenkových operací patří rozvoj tvořivosti, posilování zájmu

⁴⁸ SMOLÍKOVÁ, Kateřina. *Rámcový vzdělávací program pro předškolní vzdělávání*. Praha: Výzkumný ústav pedagogický, 2004.

⁴⁹ SMOLÍKOVÁ, Kateřina. *Rámcový vzdělávací program pro předškolní vzdělávání*. Praha: Výzkumný ústav pedagogický, 2004.

a radosti z objevování něčeho nového, rozvoj paměti a pozornosti a zase pomocí různých her například. Do sebepojetí, citů a vůle patří třeba získávání sebevědomí a sebedůvěry, rozvoj sebeovládání, rozvoj vytváření vztahů a zase pomocí her, výletů a jiných aktivit.⁵⁰

Třetí vzdělávací oblast

Třetí oblast, kterou zahrnuje rámcový vzdělávací program pro předškolní vzdělávání, **se zaměřuje na dítě a interpersonální vztahy**. V rámci této interpersonální oblasti má být záměrem pedagoga soustředit své vzdělávací úsilí na podporu a utváření vztahů dítěte k jinému dítěti či dospělému a snaha o posilování, obohacování a kultivovanost jejich vzájemné komunikace, která by měla následně zajišťovat pohodu jejich vzájemných vztahů.⁵¹

Čtvrtá vzdělávací oblast

Čtvrtou vzdělávací oblastí je dítě a společnost. V oblasti sociálně – kulturní by se měla snaha pedagoga a jeho vzdělávací úsilí zaměřovat na to, jak dítě uvést do společnosti ostatních lidí a do pravidel, která upravují vzájemné soužití lidí. K tomuto patří zejména úvod do světa materiálních i duchovních hodnot, do světa umění a kultury, aj. V neposlední řadě by mělo být vzdělávací úsilí pedagoga zaměřeno na pomoc dítěti osvojit si potřebné dovednosti, návyky i postoje a umožnit mu, aby se aktivně podílelo na utváření společenské pohody ve svém sociálním prostředí.⁵²

Pátá vzdělávací oblast

Pátou a tedy poslední oblastí ve vzdělávání dítěte, podle Rámcového vzdělávacího programu pro předškolní vzdělávání, je nazvaná jako dítě a svět. Tato část vzdělávacího úsilí pedagoga se zaměřuje na oblast environmentální, jejíž cílem či záměrem je založit u dítěte elementární povědomí o okolním světě a jeho dění, o vlivu člověka na životní prostředí - počínaje nejbližším okolím a konče globálními problémy celosvětového

⁵⁰ SMOLÍKOVÁ, Kateřina. *Rámcový vzdělávací program pro předškolní vzdělávání*. Praha: Výzkumný ústav pedagogický, 2004.

⁵¹ SMOLÍKOVÁ, Kateřina. *Rámcový vzdělávací program pro předškolní vzdělávání*. Praha: Výzkumný ústav pedagogický, 2004, s. 24.

⁵² SMOLÍKOVÁ, Kateřina. *Rámcový vzdělávací program pro předškolní vzdělávání*. Praha: Výzkumný ústav pedagogický, 2004, s. 26.

dosahu – a vytvořit elementární základy pro otevřený a odpovědný postoj dítěte (člověka) k životnímu prostředí.⁵³

⁵³ SMOLÍKOVÁ, Kateřina. *Rámcový vzdělávací program pro předškolní vzdělávání*. Praha: Výzkumný ústav pedagogický, 2004, s 29.

Plat

Učitelé mateřských škol jsou většinou zařazení do osmé až desáté platové třídy. Pro správné stanovení platové třídy je náplň práce. V osmé platové třídě jsou pracovníci vykonávající vzdělávací a výchovnou činnost, která směřuje k získávání vědomostí, dovedností a návyků dětí v mateřské škole podle vzdělávacího programu. Do deváté platové třídy jsou zařazení zaměstnanci, kteří tvoří vzdělávací program pro třídy mateřských škol. Aplikují vzdělávací a výchovné metody včetně případné individuální práce s dětmi se speciálními vzdělávacími potřebami. Do desáté platové třídy spadají zaměstnanci, kteří tvoří a koordinují ŠVP MŠ nebo tvoří vzdělávací programy pro děti se speciálními vzdělávacími potřebami a tvoří individuální vzdělávací programy. Ředitelé mateřských škol bývají zařazení buď do desáté, nebo do jedenácté platové třídy. Platový stupeň stanoví ředitel mateřské školy a to v závislosti na tom jakou mají dobu započitatelné praxe.⁵⁴

Platový stupeň	Počet let započitatelné praxe	Platová třída				
		4	5	6	7	8
1	do 2 let	10 700	11 610	12 560	13 610	17 260
2	do 6 let	11 100	12 030	13 080	14 170	17 750
3	do 12 let	11 800	12 830	13 920	15 160	18 220
4	do 19 let	12 610	13 700	14 880	16 110	19 060
5	do 27 let	13 410	14 600	15 850	17 240	19 910
6	do 32 let	14 560	15 830	17 160	18 630	21 320
7	nad 32 let	14 970	16 260	17 640	19 170	21 930

Tabulka č. 2

Tabulka č. 2 – Stupnice platových tarifů (pedagogických pracovníků), zahrnující 4 až 8 platovou třídu – jedná se o Přílohu č. 3 k nařízení vlády č. 564/2006 Sb.

⁵⁴ SYSLOVÁ, Zora a Vladimíra HORNÁČKOVÁ. *Jak úspěšně řídit mateřskou školu*. Vyd. 1. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2012, ISBN 978-80-7357-976-0.

Platový stupeň	Počet let započitatelné praxe	Platová třída					
		9	10	11	12	13	14
1	do 2 let	21 570	21 750	22 140	22 620	23 170	24 030
2	do 6 let	21 760	21 950	22 530	23 100	23 870	25 160
3	do 12 let	22 010	22 290	22 820	24 020	24 870	26 520
4	do 19 let	22 470	22 980	23 670	25 030	26 700	28 720
5	do 27 let	23 170	23 710	24 670	26 590	28 750	31 550
6	do 32 let	24 350	25 020	26 040	28 810	31 130	34 100
7	nad 32 let	24 910	25 560	26740	29 500	31 910	34 920

Tabulka č. 3

Tabulka č. 3 – Stupnice platových tarifů (pedagogických pracovníků), zahrnující 9 až 14 platovou třídu – jedná se o Přílohu č. 3 k nařízení vlády č. 564/2006 Sb.

Jak je výše uvedeno, jedná se tedy o tabulky, které upravují stupnice platových tarifů, v našem případě platových tarifů pedagogických pracovníků. V této souvislosti je na místě uvést, že předepsané platové stupně a třídy mají v rámci mateřských škol i ostatní jejich zaměstnanci. Vzhledem k tomu, že se nejedná o pedagogické pracovníky, nebude tato skutečnost dále rozváděna.

Ekonomická komparace

Ekonomická komparace klasických a lesních mateřských škol je zatím stále závislá na ochotě lesních mateřských škol, jelikož nemají jako klasické mateřské školy volně přístupné účetní výkazy a jsou na tyto údaje velmi opatrné.

Ekonomická komparace bude tedy prováděna u dvou klasických mateřských škol a dvou lesních mateřských škol a to v porovnání nákladů provozu a výnosů z provozované služby. Jedno mají lesní mateřské školy i klasické mateřské školy společné a to, že největší nákladovou položku tvoří u obou subjektů mzdové náklady. Jinak se jak ve výnosech, tak i v nákladech velice liší.

V této práci budou použity ze dvou lesních mateřských škol a ze dvou klasických mateřských škol. Použité účetní výkazy jsou za rok 2015.

Obrázek č. 5 – hry v klasické MŠ⁵⁵

⁵⁵ Hry v klasické MŠ – vnitřní dokumenty MŠ Bílá Lhota

Obrázek č. 6 – hry v lesní MŠ⁵⁶

⁵⁶ Hry v lesní MŠ – dostupné z internetu na <https://www.skolkavzahrade.cz/fotky/> [cit. 2017-01-31].

Komparace nákladů a výnosů

Náklady klasické mateřské školy

Jak je uvedeno výše, největší nákladovou položkou mateřské školy jsou mzdové náklady. Samozřejmě tahle položka se odvíjí od velikosti školky, tedy počtu dětí ve školce, podle čehož se určuje počet pedagogů. Druhou velice vysokou položkou je pro mateřské školy zákonné sociální pojištění. Další nákladovou položkou je spotřeba energie, která se samozřejmě také liší podle velikosti mateřské školy, jestli má mateřská škola jen jednu třídu nebo víc. Spotřeba energie také patří do nákladů a v klasické mateřské škole jsou v celku velkou finanční zátěží, však pro jejich správný a bezproblémový chod nezbytnou. Ostatní služby, mezi které se počítá například telefonní poplatky a stočné. Spotřeba materiálu, do které se počítá spotřeba papíru, nákup nůžek a další drobný nákup za hotové. Náklady z dlouhodobého hmotného majetku, další položkou jsou zákonné sociální náklady. Posledními dvěma položkami jsou ostatní náklady z činnosti a cestovné. Náklady jsou řazeny sestupně.

Výnosy klasické mateřské školy

Výnosy klasických mateřských škol jsou tvořeny vybraných místních vládních institucí z transferů. Některé mateřské školy mohou mít výnosy i z prodeje vlastních výrobků, ne však všechny a hlavně to není v takových částkách, aby to pokrylo provoz mateřské školy.

Náklady lesní mateřské školy

Největší nákladovou položkou lesní mateřské školy jsou mzdové náklady. Samozřejmě tahle položka se odvíjí od velikosti školky, tedy počtu dětí ve školce, podle čehož se určuje počet pracovníků. Druhou velice vysokou položkou je pro LMŠ zákonné sociální pojištění. Další nákladovou položkou je spotřeba energie, která se samozřejmě také liší podle velikosti lesní mateřské školy, jestli má mateřská škola jen jednu třídu nebo víc. Spotřeba energie také patří do nákladů a v lesní mateřské škole jsou v celku malou finanční zátěží, však pro jejich správný a bezproblémový chod nezbytnou. Spotřeba materiálu, do které se počítá spotřeba papíru, nákup nůžek a další drobný nákup za hotové. Zákonné sociální náklady. Ostatní náklady z činnosti. Náklady jsou řazeny sestupně.

Výnosy lesní mateřské školy

Výnosy lesních mateřských škol jsou tvořeny ve většině případů pouze položkou výnosy z činnosti – „školkovné“. Některé lesní mateřské školy mají výnosy i z prodeje vlastních výrobků, ne však všechny.

Když bude lesní mateřská škola zapsaná v rejstříku MŠMT, tak bude od září 2017 dostávat od státu příspěvek. Výše tohoto příspěvku je pro rejstříkové školky na rok 2017 pro jedno dítě, které bude ve třídě patnácti dětí, na rok asi 46 175,-- Kč. V prvním roce fungování však rejstříkové školky dostávají většinou asi 60 % tohoto vypočteného normativu.⁵⁷

⁵⁷ Legislativa. *Asociace lesních MŠ* [online]. Praha 6 [cit. 2017-04-03]. Dostupné z: <http://www.lesnims.cz/lesnims/legislativa.html>

Obrázek č. 7 – zázemí LMŠ⁵⁸

Obrázek č. 8 – procházka lesní mateřské školy⁵⁹

⁵⁸ Zázemí LMŠ – dostupné z internetu na: <https://www.skolkavzahrade.cz/fotky/> [cit. 2017-01-31].

⁵⁹ Procházka lesní mateřské školy - dostupné z internetu na: <https://www.skolkavzahrade.cz/fotky/> [cit. 2017-01-31].

Komparace nákladů v obou typech mateřských škol

Největší nákladovou položkou jsou pro klasické i lesní mateřské školy mzdové náklady. Samozřejmě tahle položka se odvíjí od velikosti školky, tedy počtu dětí ve školce, podle čehož se určuje počet pracovníků. Pro obě tyto školy jsou téměř totožné. Druhou velice vysokou položkou je zákonné sociální pojištění, ve kterém se tyto typy předškolního vzdělávání moc neliší. Další nákladovou položkou je spotřeba energie, tato položka už je u klasických mateřských škol mnohonásobně větší než u lesních mateřských škol, liší se v průměru o přibližně 48,000,-- Kč. Spotřeba energie v lesní mateřské škole jsou v celku malou finanční zátěží, však pro jejich správný a bezproblémový chod nezbytnou, především na zajištění stravování dětí a personálu. Spotřeba materiálu, do které se počítá spotřeba papíru, nákup nůžek a další drobný nákup za hotové je u lesních mateřských škol opět výrazně méně nákladný, jelikož většinou na všechny aktivity využívají dostupné prostředky z lesa. U klasické mateřské školy jsou náklady na spotřebu materiálu až o 34 000,-- Kč větší než u lesní mateřské školy. Náklady z dlouhodobého hmotného majetku se u lesní mateřské školy většinou nevyskytují. Zákonné sociální náklady jsou vesměs stejné. Ostatní náklady z činnosti mohou být též vesměs totožné. Cestovné jako náklad je většinou též jen u klasické mateřské školy, jelikož v lesních mateřských školách se všude dopravují pěšky.

V následující tabulce – Tabulka č. 4, jsou uvedeny údaje o nákladech. Tyto údaje jsou zaokrouhlené částky nákladů vybraných škol, jak klasických mateřských škol, tak lesních mateřských škol.

Z předmětné tabulky vyplývá, že náklady na provoz klasické mateřské školy jsou o mnoho vyšší než náklady na provoz lesní mateřské školy.

NÁKLADY	Klasická mateřská škola	Lesní mateřská škola
Mzdové náklady	855 000,--	500 600,--
Zákonné sociální pojištění	283 400,--	115 100,--
Spotřeba energie	77 400,--	20 300,--
Ostatní služby	54 800,--	---
Spotřeba materiálu	39 500,--	4 500,--
Zákonné sociální náklady	12 400,--	8 000,--
Náklady z dlouhodobého hmotného majetku	14 800,--	---
Ostatní náklady z činnosti	3 900,--	3 000,--
Cestovné	2 000,--	---

Tabulka č. 4

Komparace výnosů v obou typech mateřských škol

Výnosy jsou klasických mateřských škol a lesních mateřských škol jsou naprosto odlišné. Výnosy klasických mateřských škol jsou vybraných místních vládních institucí z transferů. Výnosy lesních mateřských škol jsou výnosy z činnosti – „školkovné“. Podobnost lesních mateřských škol a klasických mateřských škol je ve výnosech z prodeje vlastních výrobků, výše těchto výnosů jsou také většinou velice podobné, ačkoliv zase závisí na velikosti dané mateřské školy. Tyto výnosy jsou však velice nepatrné a ve většině případů na správný chod vzdělávací instituce nemají vliv.

V následující tabulce – Tabulka č. 5, jsou uvedeny údaje o výnosech. Tyto údaje jsou zaokrouhlené částky výnosů vybraných škol, jak klasických mateřských škol, tak lesních mateřských škol.

VÝNOSY	Klasická mateřská škola	Lesní mateřská škola
Výnosy z vybraných vládních institucí	1 734 300,--	---
Výnosy z činnosti – „školkovné“	---	870 300,--
Výnosy z prodeje vlastních výrobků	5 200,--	3 900,--

Tabulka č. 5

Z výše uvedené tabulky vyplývá, že výnosy z provozu klasické mateřské školy jsou rovněž o mnoho vyšší než náklady na provoz lesní mateřské školy.

Aktiva a pasiva

U klasických mateřských škol ani u lesních mateřských škol se ze stálých aktiv nevlastní žádný dlouhodobý nehmotný majetek. U dlouhodobého hmotného majetku je to jiné. U klasických mateřských škol se pořízení dlouhodobý majetek pohybuje okolo 300 000,-- Kč záleží samozřejmě na modernosti vybavení jaké má mateřská škola k dispozici. Jedná se prakticky výhradně o drobný dlouhodobý hmotný majetek. U lesních mateřských škol tato položka není zdaleka tak vysoká je zhruba pětina, pohybuje se okolo 60 000,-- Kč. U dlouhodobého majetku záleží na době pořízení, jelikož se může objevovat ve více kolonkách a pak už se vůbec v kolonce netto nemusí objevit.

	Klasická mateřská škola	Lesní mateřská škola
Dlouhodobý hmotný majetek	300 000,--	60 000,--

Tabulka č. 6

Z tabulky č. 5 je zřejmé, že náklady na pořízení dlouhodobého hmotného majetku jsou u lesních mateřských škol daleko nižší. Tedy vybavení takového typu předškolního vzdělávání je mnohem méně ekonomicky náročnější

S oběžnými aktivy je to jinak jak s dlouhodobým majetkem. Z oběžných aktiv se u klasických mateřských škol jedná o krátkodobé pohledávky, jelikož zásoby si nevytváří ani lesní MŠ ani klasické MŠ. Z krátkodobých pohledávek se u klasických MŠ jedná o částku okolo 57 000,-- Kč. Tato položka se skládá z krátkodobých poskytnutých záloh a náklady příštích období. Přičemž u první z těchto dvou složek se jedná o cifru asi 53 000,-- Kč u druhé složky krátkodobých pohledávek a to nákladů příštích období je to asi jen 4 000,--. Krátkodobé pohledávky lesních mateřských škol jsou 14 000,-- Kč, přičemž z toho jsou krátkodobé poskytnuté zálohy asi 12 000,-- Kč a náklady příštích období asi 2 000,-- Kč. Krátkodobý finanční majetek je také u obou typů předškolního vzdělávání, kterým je tato práce věnována. U klasických mateřských škol se jedná o 200 000,-- Kč a to rozděleno na běžném účtu, běžném účtu FKSP, cenin a pokladny. Běžný účet zahrnuje zhruba 180 000,-- Kč, běžný účet fondu kulturních a sociálních potřeb je 10 500,-- Kč, ceniny asi 100,-- Kč a pokladna 9 400,-- Kč. U lesních mateřských škol se jedná o 75 000,-- Kč přičemž se krátkodobý finanční majetek rozděluje pouze do dvou položek a to je běžný účet 57 000,-- Kč a pokladna 5 500,-- Kč. Fond kulturních a sociálních potřeb do této doby lesní

mateřské školy nemusely mít, tato skutečnost možná bude muset změnit, pokud budou podporované státem a ceniny se u lesních MŠ také v rozvaze neobjevovaly. Pasiva jsou v klasické mateřské škole tvořeny jak vlastním kapitálem, tak cizími zdroji. Vlastní kapitál, který je okolo 111 000,-- Kč je rozdělen do položek fondy účetní jednotky 83 000,-- Kč a výsledku hospodaření 28 000,-- Kč. Fond účetní jednotky zahrnuje fond odměn 2 100,-- Kč fond kulturních a sociální potřeb 10 500,-- Kč a rezervní fond tvořený ze zlepšeného výsledku hospodaření 64 100,-- Kč a rezervní fond z ostatních titulů 6 300,-- Kč . Částka 28 000,-- Kč je výsledek hospodaření běžného účetního období. Lesní mateřské školy nevytváří fondy, což by se zase pravděpodobně změnilo, jakmile byly podporované státem. Cizí zdroje jsou 140 000,-- Kč. Nejsou v tom žádné rezervy ani dlouhodobé závazky, všechno je to v krátkodobých závazcích. V krátkodobých závazcích je tato suma rozdělena do účtů zaměstnanci, sociální zabezpečení, zdravotní pojištění, ostatní daně, poplatky a jiná obdobná peněžítá plnění, výdaje příštích období a dohadné účty pasivní. Zaměstnanci 50 000,-- Kč sociální zabezpečení 19 200,-- Kč zdravotní pojištění 8 300,-- Kč ostatní daně, poplatky a jiná obdobná peněžítá plnění 7 000,-- Kč výdaje příštích období 500,-- Kč a dohadné účty pasivní 55 000,-- Kč. Cizí zdroje lesních mateřských škol jsou 76 500,-- Kč. Nejsou v tom žádné rezervy ani dlouhodobé závazky, všechno je to v krátkodobých závazcích. V krátkodobých závazcích je tato suma rozdělena do účtů zaměstnanci, sociální zabezpečení, zdravotní pojištění, ostatní daně, poplatky a jiná obdobná peněžítá plnění a výdaje příštích období. Zaměstnanci 45 000,-- Kč sociální zabezpečení 17 300,-- Kč zdravotní pojištění 7 500,-- Kč ostatní daně, poplatky a jiná obdobná peněžítá plnění 6 400,-- Kč výdaje příštích období 300,-- Kč.

AKTIVA	Klasická mateřská škola	Lesní mateřská škola
Krátkodobé poskytnuté zálohy	53 000,--	12 000,--
Náklady příštích období	3 000,--	2 000,--
Běžný účet	177 000,--	55 400,--
Běžný účet FKSP	10 500,--	---
Ceniny	100,--	---
Pokladna	7 400,--	5 500,--
Celkem	251 000,--	74 900,--

Tabulka č. 7

PASIVA	Klasická mateřská škola	Lesní mateřská škola
Fond odměn	2 100,--	---
Fond kulturních a sociální potřeb	10 500,--	---
Fond tvořený ze zlepšeného výsledku hospodaření	64 100,--	---
Rezervní fond z ostatních titulů	6 300,--	---
Výsledek hospodaření běžného účetního období	28 000,--	---
Zaměstnanci	50 000,--	44 000,--
Sociální zabezpečení	19 200,--	16 900,--
Zdravotní pojištění	8 300,--	7 300,--
Ostatní daň, poplatky a jiná obdobná peněžitá plnění	7 000,--	6 300,--
Výdaje příštích období	500,--	400,--
Dohadné účty pasivní	55 000,--	---
Celkem	251 000,--	74 900,--

Tabulka č. 8

Výsledek

Tato ekonomická komparace byla provedena za rok 2015. Věnovala se srovnání především nákladů a výnosů vybraných dvou klasických mateřských škol a dvou lesních mateřských škol. V roce 2015, kdy ještě stát nepodporoval lesní mateřské školy a nebral je jako plnohodnotnou formu předškolního vzdělávání, z účetních uzávěrek vyplývá, že lesní mateřské školy měly menší jak výnosy, tak náklady. Náklady byly menší než u klasických lesních škol a celkově je pokrývalo „školkovné“, které platily rodiče. Nižší ekonomická náročnost je z toho patrná. Pro stát by mohla být velmi výhodná oblíbenost tohoto typu předškolního vzdělávání, jelikož i pro něj by to bylo méně ekonomicky náročnější než dotování klasických mateřských škol. Není to však důvod pro to, aby klasické mateřské školy vymizely a byly nahrazeny lesními školami, pouze aby existovaly souběžně a tím co je nejlepší pro děti z různých typů rodin, což by mělo být nejdůležitější.

Výsledek této práce je, že lesní mateřská škola má rozhodně menší výdaje na provoz, ale zase je to větší ekonomické zatížení pro rodiče a to především proto, že zatím nejsou nijak podporované státem. Ačkoli provoz se snaží, aby byl co nejméně nákladný, pořád jsou tam učitelky a příspěvky od rodičů jsou převážně na jejich plat. Většina učitelek pracujících v lesních mateřských školách toto zařízení využívají i pro své děti v předškolním věku. Může to být výhoda, jelikož nemají starost kam dítě umístit, vědí jaká je organizace a nemají ani problém s dopravou. Samozřejmě, ale na druhou stranu jim nezbude tolik z platu, jelikož poplatky jsou opravdu v celku vysoké.

CELKEM	Klasická mateřská škola	Lesní mateřská škola
Náklady celkem	1 343 200,--	651 500,--
Výnosy celkem	1 739 500,--	874 200,--

Tabulka č. 9

Vzhledem k zjištěným událostem, je velice vítaný fakt podpory ze strany státu. Doporučovala bych finanční podporu ze strany státu. Bylo by velmi žádoucí, aby výše příspěvku ze strany státu pokrývala náklady lesních mateřských škol. Výchovu dětí ve vztahu

k přírodě je nutno respektovat. Smazal by se tím ekonomický rozdíl mezi klasickými mateřskými školami a lesními mateřskými školami.

Zároveň by mohlo být velice výhodná inspirace klasických školek od lesních školek. Tím by se samozřejmě mohla snížit ekonomická zatíženost klasických mateřských škol. Nebyla by to velká částka, například by se úspora mohla objevit v oblasti pomůcek, kdy by i klasická mateřská škola mohla čerpat z přírody a nemusela by některé věci vůbec pořizovat.

Nejvýhodnější v podpoře státu lesních mateřských škol, je samozřejmě nejvýhodnější pro rodinu, což je nejdůležitější. Všichni víme, že rodina je základ státu.

Závěr

Od změn poměrů po roce 1989, prošla naše společnost radikálními změnami, které se dotkly mimo jiné i systému školního a předškolního vzdělávání. Předškolní vzdělávání v lesních mateřských školách se nejen ve světě, ale i u nás, velice rychle rozšiřuje a nahrazuje tak předškolní vzdělávání v klasických mateřských školách. Nyní už je dokonce součástí systému předškolního vzdělávání, které má své místo v školském zákoně a také v rejstříku škol Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy České republiky, což ale v roce 2015 nebylo.

Proto se stala cílem mé bakalářské práce právě ekonomická komparace klasických a lesních mateřských škol. V první části mé bakalářské práce jsem se snažila o teoretické vymezení klasických mateřských škol a lesních mateřských škol. Dále jsem vymezila pojem předškolního vzdělávání, provedla historický exkurs lesních mateřských škol, uvedla obecné informace, týkající se obou typů předškolního vzdělávání a v neposlední řadě jsem popsala obecné harmonogramy denního režimu jak klasických mateřských škol, tak lesních mateřských škol. V druhé – praktické části bakalářské práce, jsem se zaměřila na samotnou ekonomickou komparaci těchto dvou druhů předškolního vzdělávání s cílem přiblížit ekonomické rozdíly jak v položkách nákladových, tak v položkách výdajových.

I přes malé množství podkladů získaných ze strany lesních mateřských škol, které velmi neochotně poskytovaly informace ze svých účetních podkladů, se domnívám, že výsledek praktické části této bakalářské práce, je reálný. Z výsledků praktické části jednoznačně vyplývá, že klasické mateřské školy jsou ekonomicky náročnější než lesní mateřské školy.

Summary

The topic of my thesis I chose economic comparison of classic kindergartens and forest kindergartens. The reason why I chose this topic is, it is a very interesting topic and currently it is very topical. Popularity of forest kindergartens is constantly increasing and the number of providers of preschool education in that direction is increasingly growing. With the increase in the number of forest kindergartens, demand is growing for this type of pre-school education.

The first part is theoretical. The theoretical part explains the basic concepts including the definition of classical kindergarten and forest kindergartens, historical excursion, legislative editing and the activity of preschool educational institutions.

The second part is practical. Practical part, it discusses the economic comparison of revenues and costs of classic kindergartens and forest kindergartens.

In 2015, when the Czech Republic did not support the forest nursery, the balance sheet shows that the forest kindergarten had smaller revenues and costs than the classic nursery.

Seznam použitých zdrojů

Co je Asociace lesních MŠ. *Asociace lesních mš* [online]. Praha 6 [cit. 2017-04-03]. Dostupné z: <http://www.lesnims.cz/co-je-asociace-lesnich-ms.html>

Historie lesních MŠ. *Asociace lesních mš* [online]. Praha 6 [cit. 2016-04-03]. Dostupné z: <http://www.lesnims.cz/historie-lesnich-ms.html>

Hry v klasické MŠ – vnitřní dokumenty MŠ Bílá Lhota

Hry v lesní MŠ – dostupné z internetu na <https://www.skolkavzahrade.cz/fotky/> [cit. 2017-01-31].

Jak nám můžete pomoci. *Skolkacilek.cz* [online]. [cit. 2016-04-11]. Dostupné z: <http://skolkacilek.wixsite.com/pisty/vase-pomoc>

KOŤÁTKOVÁ, Soňa. *Dítě a mateřská škola*. Vyd. 1. Praha: Grada, 2008. Pedagogika (Grada), s. 84. ISBN 978-80-247-1568-1.

Legislativa. *Asociace lesních mš* [online]. Praha 6 [cit. 2016-04-03]. Dostupné z: <http://www.lesnims.cz/legislativa.html>

Logo Asociace lesních mateřských škol – dostupné z internetu na: <http://www.lesnims.cz/> [cit. 2017-01-31].

Logo Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy České republiky – dostupné z internetu na: <http://www.mladiinfo.cz/wp-content/uploads/2016/01/MSMT-Mladiinfo-%C4%8CR.jpg> [cit. 2017-01-31].

Mapa lesních MŠ – dostupné z internetu na: [lesnims.cz/lesni-ms/co-je-lesni-materska-skola.html](http://www.lesnims.cz/lesni-ms/co-je-lesni-materska-skola.html) [cit. 2017-01-31].

Naši partneři. *Pernicekskolka.cz* [online]. [cit. 2016-04-11]. Dostupné z: <http://www.pernicekskolka.cz/spolupracujeme/>

OPRAVILOVÁ, Eva. *Předškolní pedagogika*. Praha: Grada, 2016. Pedagogika (Grada). ISBN 978-80-247-5107-8.

PEŠTÁLOVÁ, Lenka. Školský zákon: zákon č. 561/2004 Sb. o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání: stav k 1.1.2010. 2., přeprac. vyd. Třinec: RESK, 2010, ISBN 978-80-904324-1-3

Procházka lesní mateřské školy - dostupné z internetu na: <https://www.skolkavzahrade.cz/fotky/> [cit. 2017-01-31].

SMOLÍKOVÁ, Kateřina. *Rámcový vzdělávací program pro předškolní vzdělávání*. Praha: Výzkumný ústav pedagogický, 2004.

Standardy kvality lesních mateřských škol. *Lesnims.cz* [online]. Praha: Asociace lesních mateřských škol, 2014 [cit. 2016-04-11]. Dostupné z: http://www.lesnims.cz/uploads/sources/standardy-kvality/cf7909e4357b8286141c2e9658e7aeeb_standardy-kvality-web-pdf.pdf

Stanovy. *Asociace lesních mš* [online]. Praha 6 [cit. 2017-04-03]. Dostupné z: <http://www.lesnims.cz/asociace-lms/stanovy.html>

SYNEK, Miloslav. *Manažerská ekonomika*. 5., aktualiz. a dopl. vyd. Praha: Grada, 2011. Expert (Grada). ISBN 978-80-247-3494-1.

SYSLOVÁ, Zora a Vladimíra HORNÁČKOVÁ. *Jak úspěšně řídit mateřskou školu*. Vyd. 1. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2012, ISBN 978-80-7357-976-0.

VOKÁČ, Petr. *Školský zákon: zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání*. 5. přepracované vydání. Třinec: RESK, spol. s r.o., 2015. ISBN 978-80-87675-03-8.

VOŠAHLÍKOVÁ, Tereza. *Ekoškolky a lesní mateřské školy: praktický manuál pro aktivní rodiče, pedagogy a zřizovatele mateřských škol*. Vyd. 1. Praha: Ministerstvo životního prostředí, 2010. ISBN 978-80-7212-537-1

VOŠAHLÍKOVÁ, Tereza. ROLE PŘEDŠKOLNÍHO VZDĚLÁVÁNÍ VE VÝCHOVĚK UDRŽITELNÉMU ROZVOJI: ZAHRANIČNÍ ZKUŠENOSTI Z LESNÍCH MATEŘSKÝCH ŠKOL (WALDKINDERGARTEN) A MOŽNOSTI JEJICH VZNIKU V ČR. In: *Zelenaskola* [online]. [cit. 2016-04-04]. Dostupné z: http://www.zelenaskola.sk/files/lesne_materske_skolky.pdf

Zákon č. 561/2004 Sb. Zákon o předškolním, základním středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon)

Zázemí LMŠ – dostupné z internetu na: <https://www.skolkavzahrade.cz/fotky/> [cit. 2017-01-31].

Seznam obrázků a grafů

Graf č. 1 – Rozdíly mezi klasickou mateřskou školou a školkou v lese ve vybraných faktorech (podle Haefner, 2002)

Obrázek č. 1 – logo Asociace lesních MŠ

Obrázek č. 2 – přehledná mapa lesních MŠ

Obrázek č. 3 – detailní mapa lesních MŠ

Obrázek č. 4 – logo Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy ČR

Obrázek č. 7 – zázemí LMŠ

Obrázek č. 8 – procházka lesní mateřské školy

Seznam tabulek

Tabulka č. 1 – cena poplatku za dítě v lesní mateřské škole za měsíc, při celodenním provozu

Tabulka č. 2 – Stupnice platových tarifů (pedagogických pracovníků), zahrnující 4 až 8 platovou třídu – jedná se o Přílohu č. 3 k nařízení vlády č. 564/2006 Sb.

Tabulka č. 3 – Stupnice platových tarifů (pedagogických pracovníků), zahrnující 9 až 14 platovou třídu – jedná se o Přílohu č. 3 k nařízení vlády č. 564/2006 Sb.

Tabulka č. 4 – Náklady klasických mateřských škol a lesních mateřských škol

Tabulka č. 5 – Výnosy klasických mateřských škol a lesních mateřských škol

Tabulka č. 6 – Náklady na pořízení dlouhodobého hmotného majetku

Tabulka č. 7 – Aktiva klasických mateřských škol a lesních mateřských škol

Tabulka č. 8 – Pasiva klasických mateřských škol a lesních mateřských škol

Tabulka č. 9 – Celkové náklady a celkové výnosy klasických mateřských škol a lesních mateřských škol